

Ministarstvo Unutrašnjih Poslova

Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine
ljudima

Romkinje zaposlene u javnom sektoru

Ramović Behija

- Do sada preduzete mjere i aktivnosti u cilju poboljšanja položaja Roma i Egipćana rezultirale su veoma značajnim i vidnim, ali ne i posve dovoljnim, pozitivnim promjenama.
  - Integracija Roma i Egipćana jedan je od najvećih izazova pred kojim se nalazi Crna Gora.
-

- **Svjesni smo da ima još dosta prostora da se položaj mojih sunarodnika poboljša, ali smo ujedno svjesni da i naša strana treba da doprinese da se predrasude razbijaju i da svojom proaktivnošću pomognemo da se zajedničkim naporima, a za dobrobit svih, romska populacija u budućnosti u potpunosti integriše u crnogorsko društvo.**
-
- **Pred nama je proces evropskih integracija i nova prilika za sve građane i građanke Crne Gore, odnosno mogućnost da se kvalitetnije i uspješnije postavе modeli socijalne integracije prema svim marginalizovanim grupama.**

- Danas ću o položaju romkinja i egipćanki govoriti sa malo drugačijeg aspekta. Budući da sam od skoro u prilici da radom u Nacionalnoj Kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima budem direktno i neposredno upoznata sa zaista velikim naporima koji se ulažu u namjeri da se poboljša položaj romske i egipćanske populacije.

- U državnim institucijama zaposleno je 11lica romske I egipcanske populacije od cega 4 romkinje,stim sto se za dvije romkinje jos ne zna status stalnog zaposlenja.

Evidencija nezaposlenih Roma i Egipćana

- Na evidenciji Zavoda se na dan 30.09.2018. godine nalazilo 762 pripadnika Roma i Egipćana koji su se tako izjasnili (53,41% učešće žena – 407 žena) i koji aktivno traže zaposlenje.

Obrazovna struktura

- 16 lica sa završenim III stepenom stručne spreme (2,09% od ukupnog broja Roma i Egipćana u evidenciji Zavoda); četiri žene ili 25%
- Pet lica sa završenim IV stepenom stručne spreme (0,65% od ukupnog broja Roma i Egipćana u evidenciji Zavoda); tri žene ili 60%
- 725 lica ili 94,14% - lica bez zanimanja – I stepen stručne spreme (407 žena ili 53,41%)
- 16 lica sa II stručne spreme ili 2,09%; šest žena ili 37,5%

Regionalna struktura

- Najveći broj prijavljenih lica, pripadnika Roma i Egipćana, nalazio se u evidenciji područne jedinice Podgorica.
- U Podgorici je inače najveći broj Romske i Egipćanske populacije, tako da ovo i ne čudi.

- U izvještajnom periodu, u programe *javnih radova* ukupno je uključeno **45** pripadnika
- romske i egipćanske populacije (**pet žena**), i to
- U 12 lokalnih javnih radova u Baru, Beranama, Bijelom Polju, Mojkovcu, Nikšiću, Podgorici, Herceg Novom i Tivtu uključeno je 32 lica RE populacije (pet žena).
- U državni javni rad „Neka bude čisto“ uključeno je 13 lica u opštinama Nikšić, Podgorica, Cetinje, Herceg Novi i Tivat.
- **Sezonsko zapošljavanje**
- Na sezonskim poslovima u izvještajnom periodu zaposleno je **49** lica romske i egipćanske populacije (**26 žena** ili 53,06%).
- **Starosna struktura:**
- 15-25 godina starosti: 11lica (četiri žene);
- 26-35 godina starosti: 19 lica (10 žena);
- 36-45 godina starosti: devet lica (sedam žena);
- 46-55 godina starosti: sedam lica (pet žena)
- Preko 55 – tri lica muškog pola.

- Praksa je pokazala da su medijatori za RE pitanja veoma važni za rješavanje konkretnih problema ove populacije. Strategija je, stoga, afirmisala RE medijatore u nekoliko oblasti. No, pitanje je u kojoj mjeri su RE informisani o medijatorima, njihovom poslu, te koliko često koriste usluge medijatora
- Značajno veći broj RE populacije danas zna o medijatorima u odnosu na 2016. godinu dok je, takođe, progresivan trend identifikovan i kada je riječ o korišćenju usluga medijatora.

Pozitivne promjene

- Međutim, značajnije promjene su se desile i u samoj romskoj zajednici u kojoj sve više preovladava stav da moraju i same da se angažuju u aktivnom rješavanju problema romske zajednice, što je rezultiralo formiranjem romskih NVO.
- Ovdje je posebno važno naglasiti pojavu ženskih romskih udruženja koje aktivno rade na mijenjanu položaja žena i djece u samoj romskoj zajednici, kao i njihovoj integraciji u društvu uopšte.

- Podstiču žene na veći društveni angažman što će u perspektivi stvoriti žensku romsku snagu koja će moći da se bori sa patrijarhatom u sopstvenoj zajednici i diskriminacijom koje su kao pripadnice romske manjine izložene.

Preporuke za uključivanje romkinja i egipćanki u javnom sektoru neke od njih su predviđene strategijom :

- Organizovanje informacione kampanje o pravima i obavezama romske i egipćanske populacije u oblasti zapošljavanja, sa posebnim naglaskom na informisanje žena
- Motivisanje Roma i Egipćana za aktivno traženje posla i uključivanje u mjere aktivne politike zapošljavanja, kroz uključivanje u informativne razgovore za novoprijavljena lica i informaciono-motivacione seminare; promovisanje polaznika programa u lokalnoj zajednici.
- Uključivanje Roma i Egipćana u programe javnih radova i sezonsko zapošljavanje, sa posebnim akcentom na obezbjeđenje ravnopravnog učešća žena

- Iniciranje posebnog programa zapošljavanja pripadnika romske i egipćanske populacije za rad kod kuće, podrška razvoju porodičnog biznisa podrška očuvanju i razvoju tradicionalnih zanata romskih zajednica (kroz razvoj zadruga i dodjelu grantova), formiranje posebnog fonda za kreditiranje preduzetništva i samozapošljavanja lica romske nacionalnosti po povoljnijim uslovima od tržišnih (beskamatni krediti, krediti sa veoma niskim kamatama, krediti sa dužim rokovima otplate, i sl)
- Utvrđivanje kvota za zapošljavanje Roma i Egipćana po principu afirmativne akcije u zavisnosti od stručne kvalifikacije.

- Sprovođenje istraživanja o stepenu diskriminacije pripadnika/ca romske i egipćanske populacije prilikom zapošljavanja i u toku trajanja radnog odnosa
- Sprovođenje informacione kampanje kod poslodavaca za prevazilaženje stereotipa i predrasuda pri zapošljavanju romske i egipćanske populacije; stimulisanje poslodavaca za zapošljavanje pripadnika RE populacije, kroz sistem poslovnih i poreskih olakšica i subvencija za Rome i Egipćane preduzetnike i poslodavce koji zapošljavaju radnike romske i egipćanske nacionalnosti

- Dodatno razvijanje znanja i vještina NVO sektora i njihovih predstavnika u zvaničnim tijelima za poslove monitoringa procesa inkluzije i javnog zastupanja, u cilju djelotvornije primjene nacionalnih i lokalnih politika prema Romima i Egipćanima

- Cijenim da posebno treba ohrabriti i podržati aktivnosti koje snaže izlazak iz siromaštva, emancipaciju i osnaživanje žena u ovim marginalizovanim zajednicama i pomoći njihov ekonomski i socijalni status. Obrazovanje se prepoznaje kao jedini održivi način za izlazak iz siromaštva i otklon od negativnih tradicionalističkih pojava. Uključivanje u obrazovanje jedinstvena je prilika da se suzbije i spriječi diskriminacija i kršenje osnovnih ljudskih prava i sloboda te potvrdi urođeno ljudsko dostojanstvo.
- Zato je neophodno ženska prava učiniti vidljivim kako bi generacije koje dolaze imale drugačiju svijest o problemima sa kojima se susreću žene u društvu jer samo ukazivanjem na probleme, rješavanjem i edukacijom možemo učiniti da rodna ravnopravnost postane, ono što i treba da bude, važan segment svakog društva”.

- I na samom kraju, želim da istaknem sledeće:
- Da moramo da postavimo jasne i realne ciljeve od kojih ne smijemo odustati, a to je djelotvorno učšće pripadnika romske zajednice u donošenju odluka kroz participaciju na državnom i lokalnom nivou, strogo vodeći računa o participaciji žena romkinja i egipćanki u tim procesima.

- „Jer ne vrijede ona prava koja nisu rezultat dobro uspostavljenog sistema zaštite. „ (Mahatma Gandhi)

© DW/V. Ilić